

SABIMA kartleggingsnotat 9-2014

Rapport fra mose-workshop i Jotunheimen september 2014

Av: Torbjørn Høitomt

Bryologer på jakt etter hettetvebladmose ved Storbreen i Leirdalen.

Mose workshop i Jotunheim september 2014

Emneord: Moser, Jotunheimen, høyfjellet, rødlistearter, kartlegging

BioFokus arrangerte workshop med tema fjellmoser på Leirvassbu fjellhotell den første uka i september. Prosjektet er finansiert av Artsdatabanken og Sabima og hadde som mål å skaffe til veie ny kunnskap om mange dårlig kjente mosearter i høyfjellet. Tre av Sveriges ledende bryologer ble hyret inn for å bidra med sin felterfaring. Våre naboer i øst har de siste årene hatt et ganske sterkt fokus på sine høyfjellsmoser. De fire feltdagene i Jotunheimen skulle vise seg å bli svært innbringende.

Den første dagen ble brukt i den sørvendte lia innunder Dumhøeplatået som ligger i det samme fjellmassivet som Galdhøpiggen. Lia her strekker seg opp mot 2370 meter. Den klimatisk gunstige eksponeringen gjør sammen med kildefremspring og sildrende smeltevann dette til en svært artsrik moselokalitet. Planen for dagen var å komme seg opp mot 2000 meter, men dette skulle vise seg svært ambisiøst. Vi bestemte oss på forhånd for å gå med "skylapper" opp til 1600 meter over havet. Og allerede rett etter at "skylappene" var tatt av begynte de interessante artene å dukke opp. *Grimmia triformis* ble funnet for andre gang i Norge (første funn ble gjort av BioFokus i Øst-Jotunheimen i 2013). Dette skulle vise seg å bli den første av hele 12 knausing-arter (*Grimmia*) denne dagen. Blant disse er også den sjeldne skåreknausing *Grimmia alpestris* som også bare tidligere har et fåtalls funn fra Norge. Av andre fine funn fra denne dagen kan vi nevne den sjeldne enkorntvebladmose *Scapania brevicaulis* og Norges (og Nord-Europas) tredje funn av knoppkurlemose *Didymodon maschalogena*. Vi kom aldri høyere enn snaut 1800 meter, men fangsten må uansett sies å være god.

Dag to dro vi først til et området foran Storbreen i Leirdalen. I denne området er det sent på 1800-tallet registrert både brefrostmose *Kiaeria riparia* og hettetvebladmose *Scapania kaurinii*. Etter noen timer var begge disse artene gjenfunnet på det som fortsatt er den eneste kjente forekomsten av *Kiareia riparia* her i landet. Senere på dagen ble også vrengehutremose *Apomarsupella revoluta* funnet for første gang på flere tiår.

Den tredje dagen var folket klare for litt mer kalkrike forhold og turen gikk til det kjente plantefjellet Høyrokampen. Her startet mosefangsten med den sjeldne spisstrompetmose *Tayloria acuminata*. Videre oppover i lia dukket både tundramyggmose *Cnestrum glaucescens*, knattmose *Gyroweisia tenuis*, øreblygmose *Seligeria oelandica* og kysttettmose *Molendoa warburgii* opp. Alle disse er oppført på rødlista og sistnevnte er ny for Østlandet.

Den siste dagen dro vi alle opp til Juvasshytta før vi avsluttet med en bedre lunsj på bakeriet i Lom.

Kort oppsummert ble dette en svært vellykket tur med bedre resultat i form av artsfunn enn det man kunne forvente på forhånd. I forhold til kunnskapsnivået for moser i fjellet fikk vi noen gode svar, men også mange nye spørsmål. Det er et tydelig behov for å gjennomføre en lignende opplegg flere steder for å kunne vite noe mer konkret om utbredelsen til mange av disse artene.

Følgende arter av spesiell interesse er foreløpig bestemt fra turen:

<i>Apomarsupella revoluta</i>	Første funn i Norge siden 70-tallet
<i>Didymodon maschalogenae</i>	DD, tredje funn i Norge (og i Nord-Europa)
<i>Grimmia triformis</i>	Andre funn for Norge (Ny i 2013)
<i>Grimmia alpestris</i>	Lite samlet fjellart
<i>Scapania brevicaulis</i>	EN
<i>Scapania kaurinii</i>	EN
<i>Kiareia riparia</i>	VU, gjenfunn på eneste norske kjente lokalitet
<i>Tayloria acuminata</i>	EN
<i>Gyroweisia tenuis</i>	NT
<i>Cnestrum glaucescens</i>	DD, tredje norske funn
<i>Seligeria oelandica</i>	VU
<i>Molendoa warburgii</i>	VU, ny for Østlandet

Deltakerne på turen var: Kristian Hassel (NTNU Vitenskapsmuseet), Niklas Lönnell (ArtDatabanken Sverige), Tomas Hallingbäck (ArtDatabanken, Sverige), Henrik Weibull (Naturcentrum, Sverige), Torbjørn Høitomt (BioFokus), Kåre A. Lye (NMBU), Kristin Wangen (NTNU), Solfrid H. Lien Langmo (Bioreg), Rune Halvorsen (UiO), Perry Larsen og Oddvar Olsen.

Det rettes en stor takk til Artsdatabanken og Sabima som sammen gjorde at vi kunne arrangere denne svært vellykkede turen med så mange dyktige bryologer. Takk også til vertskapet på Leirvassbu som serverte god mat og ordnet med et flott møterom vi kunne bruke som laboratorium.

Vrengehutremose, *Apomarsupella revoluta* fra Leirdalen i Jotunheimen

Bryologer i naturskjønne omgivelser på Høyrokampen i Bøverdalen.